

Prof. Dr. Meral KEYER UYSAL

1951 yılında İstanbul'da doğdu. 1970 yılında Notre Dame De Sion Fransız Kız Lisesini bitirdi. 1974 yılında İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nde lisans eğitimini tamamladı. 1979 yılında İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Farmakoloji ve Klinik Farmakoloji Anabilim dalında doktora eğitimini bitirdi. 1984 yılında Marmara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nde doçent, 1990 yılında ise profesörlük ünvanlarını aldı. 1996-1999 tarihleri arasında Marmara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nde Dekanlık görevi yaptı. 2004 yılında Eczacılık Fakültesi Farmakoloji Anabilim Dalı başkanlığına seçildi ve halen bu görevi devam etmektedir.

AKILCI İLAÇ KULLANIMI, ECZACININ SORUMLULUĞU

Akılcı (Rasyonel) ilaç kullanımı, hastanın klinik gereksinimlerine karşılık gelen doğru tedaviyi, bireysel ihtiyaçlarına uygun dozda, yeterli sürede, kendisi ve yaşadığı toplum için en düşük maliyette almasıdır. Bir başka deyişle;

- * Doğru endikasyon
- * Doğru ilaç
- * Doğru hasta
- * Doğru bilgilendirilme
- * Doğru takip, sürecini kapsamaktadır.

Bu süreçte Eczacıya büyük sorumluluk düşmektedir. İlaçların akılcı kullanımında hekimin yazdığı reçete kadar eczacının işbirliği önemlidir. Reçeteler esas olarak eczacıya yönelik yazılıdır. Reçetenin incelenmesi varsa yanlışlıkların saptanması ve hastanın ilaçları uygun şekilde kullanabilmesi için bilgilendirilmesi eczacının görevidir. Dolayısıyla iyi bir eczacı ilaçlar hakkında derin bilgiye, iyi iletişim ve aktarma yeteneğine sahip olmalıdır.

Hasta ilacın kullanma şeklini eczacıdan öğrenir. Eczacıların hastalarına ilaçları ile ilgili vermesi gereken bilgileri şöyle özetleyebiliriz.

1. İlacın Etkileri:

- * İlaç neden gereklidir?
- * Hangi belirtiler geçecek/hangileri geçmeyecek?
- * İlaç etkisi ne zaman başlayacak?
- * İlaç düzensiz alınır ya da alınması atlanırsa ne olması beklenir?

2. İlacın Yan Etkileri:

- * Hangi yan etkiler oluşabilir?
- * Hasta bunları nasıl fark edecek?
- * Ne kadar sürecek?

- * Ne kadar ciddi olacak?
- * Bunlar için neler yapılabilir?

3. İlaçla ilgili talimatlar:

- * İlaç nasıl alınmalı?
- * İlaç ne zaman alınmalı?
- * Tedavi ne kadar devam etmeli?
- * İlaç nasıl saklanmalı?
- * Kalan ilaçları ne yapmalı?

4. İlaçla ilgili uyarılar:

- * İlaç ne zaman alınmamalı?
- * Azami dozu nedir?
- * Tedavinin tümünün uygulanması neden gereklidir?

5. Kontrol:

- * Hasta hekime ne zaman (TEKRAR) gitmeli?
- * Hangi durumlarda daha önce gitmeli?

Eczacı hastasını yukarıda belirtildiği şekilde bilgilendirdikten sonra mutlaka anlayıp anlamadığını kontrol etmeli, en önemli bilgileri tekrarlamasını istemeli ve başka sorusu olup olmadığını sormalıdır. Bu bağlamda, gerek hekimin düzenlediği ilaç tedavisinin başarısında gerekse reçetesiz satılan ilaçlarla ilgili hastaların yönlendirilmesinde eczacının rolü yadsınamaz. Bu nedenle eczacılar lisans dönemlerinde bilgi ve beceri kazanmaya yönelik eğitilmeli, mezuniyet sonrası dönemlerinde ise onları daha donanımlı kılacak sürekli eğitim programları ile bilgileri yenilenmelidir. Bu kapsamda fakültelere ve meslek örgütlerine büyük sorumluluklar düşmektedir.

Kaynaklar

Tıbbi Farmakoloji: S.Oguz Kayaalp, 2. cilt, s.1658-1663, Hacettepe-Taç, 2000 <http://www.spgk.saglik.gov.tr>